Беларускі дзяржаўны архіў-музей
літаратуры і мастацтва

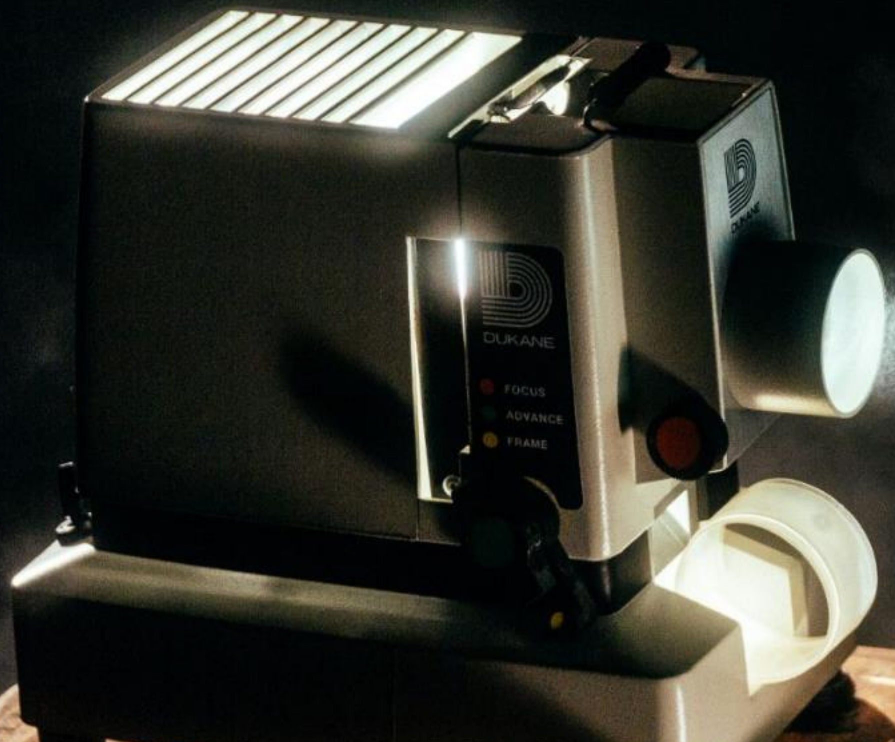

РЭХА ПАЧАТКАЎ:

Ю.В. Тарыч і У.У. Корш-Саблін - стваральнікі беларускага ігравога кіно

П Р А Д М О В А

У 2025 годзе спаўняецца 140 гадоў з дня нараджэння Юрыя Віктаравіча Тарыча (1885 – 1967) і 125 гадоў з дня нараджэння Уладзіміра Уладзіміравіча Корш-Сабліна (1900 – 1974), двух заснавальнікаў беларускага ігравога кіно. Іх імёны добра вядомы спецыялістам і аматарам кінамастацтва. Аднак многія факты з іх біяграфій, асабліва даваеннага перыяду, патрабуюць удакладненняў або далейшых даследаванняў. Адна з прычын гэтага – недахоп архіўных матэрыялаў, уведзеных у навуковы зварот. Большая частка дакументаў, якія адносяцца да жыцця і дзейнасці Ю.В. Тарыча, захоўваецца за межамі Беларусі. Пасля яго смерці ў Маскве ў 1967 г. яго асабісты архіў быў перададзены на захаванне ў Цэнтральны дзяржаўны архіў літаратуры і мастацтва (зараз Расійскі дзяржаўны архіў літаратуры і мастацтва, далей – РДАМЛМ). Асобныя важныя дакументы таксама захоўваюцца ў Дзяржаўным архіве Расійскай Федэрацыі і ў архіве пры музеі Маскоўскага вышэйшага агульнавайсковага каманднага вучылішча.

У беларускіх архівах большая частка дакументаў, што адносяцца да Ю.В. Тарыча, знаходзяцца ў розных фондах Беларускага дзяржаўнага архіва-музея літаратуры і мастацтва (далей – БДАМЛМ) і толькі некаторыя – у Нацыянальным архіве Рэспублікі Беларусь, а таксама ў Беларускім дзяржаўным архіве кінафотадакументаў. Іх агульная колькасць значна саступае асабістаму архіву Ю.В. Тарыча ў РДАЛМ.

На першы погляд, сітуацыя з дакументальнай спадчынай У.У. Корш-Сабліна значна адрозная. Большасць яго вядомых дакументаў захоўваецца ў нашай краіне. У БДАМЛМ існуе асабісты фонд кінарэжысёра. Але ён не вельмі вялікі – усяго 52 адзінкі захоўвання. Дакументы У.У. Корш-Сабліна таксама можна знайсці ў іншых фондах БДАМЛМ, Нацыянальным архіве і архіве кінафотадакументаў. Амаль усе яны так або іначай прысвечаны яго публічнай дзейнасці і мала паведамляюць пра яго прыватнае жыццё і чалавечыя якасці.

Тым не меней, нават невялікая і вельмі разрозненая частка дакументальнай спадчыны, што захоўваецца ў фондах БДАМЛМ, можа зацікавіць сапраўднага даследчыка, даць яму натхненне і новыя веды пра жыццё і творчасць кінарэжысёраў-заснавальнікаў.

Дзмітрый Самахвалаў, кандыдат гістарычных навук,
вядучы навуковы супрацоўнік аддзела інфармацыі,
публікацыі і выкарыстання дакументаў БДАМЛМ.

ЮРЫЙ ВІКТАРАВІЧ ТАРЫЧ

Сапраўднае прозвішча Ю.В. Тарыча – Аляксееў. Ён нарадзіўся 12 (24) студзеня 1885 г. у сям’і адстаўнога артылерыста Віктара Тарыча. Раннія гады жыцця кінарэжысёра вядомы з яго расповедаў і патрабуюць удакладнення або дадатковага падцверджання. Так, у сваіх дакументах ён пазначаў у якасці месца свайго нараджэння то Полацк (Беларусь), то Плоцк (Польшча), і ў сучаснай гістарыяграфіі гэта пытанне застаецца невырашаным.

Дакладна вядома, што ў пачатку XX ст. яго сям’я пераехала ў Варшаву. У канцы 1904 – першай палове 1905 г. ён служыў санітарам Чырвонага Крыжа на руска-японскай вайне. Увосень 1905 г. быў арыштаваны з-за сувязі з арганізацыяй РСДРП студэнтаў Ваенна-медыцынскай акадэміі і ў выніку высланы ў Табольскую губернію. Псеўданім Тарыч быў ім узяты па найменню сібірскай ракі Тара. Высылка стала пераломным момантам у лёсе маладога чалавека. Менавіта ў гэты перыяд пачалася яго кар’ера як акцёра, адбылося знаёмства са светам тэатра і кіно.

З 1917 г. Ю.В. Тарыч працаваў у тэатрах Масквы, у тым ліку ў курсанцкім тэатры ў Крамлі. У 1920-я гг. паступова перайшоў у кіно. Спачатку быў аўтарам кінасцэнараў, потым – рэжысёрам трэцяй Маскоўскай кінафабрыкі. Вакол Ю.В. Тарыча склаўся моцны мастацкі калектыў. Яго памочнікамі сталі будучыя знакамітыя рэжысёры Іван Пыр’еў і Уладзімір Корш-Саблін. У 1925 г., калі СНК БССР вылучыў грошы для стварэння першага беларускага ігравога кіно, выбар быў зроблены на карысць яго творчай групы.

Кадр з фільма «Лясная быль», 1926 г.

Здымкі першага беларускага мастацкага кіно «Лясная быль» па аповесці М. Чарота «Свінапас» пачаліся толькі ўлетку 1926 г., паколькі Ю.В. Тарыч быў заняты на вытворчасці карціны «Крылы халопа», якая, дарэчы, стала першай савецкай стужкай, што трапіла у замежны пракат. Па запыту таварыства «Совкино» «Белдзяржкіно» прафінансавала здымкі на трэцяй кінафабрыцы яшчэ аднога фільма «Прастытутка (забітая жыццём)» рэжысёра А.Фрэліха. Яго прэм’ера адбылася на месяц раней, і ў нашы дні знаходзяцца тыя, хто называюць «Прастытутку» першым беларускім ігравым кіно. Аднак у 1926 г. у сучаснікаў ніякіх сумненняў на гэты конт не было. Менавіта фільм Ю.В. Тарыча лічыўся першым беларускім. У ім здымаліся І.А. Адамовіч, А.Р. Чарвякоў, І.І. Жыновіч і іншыя вядомыя асобы БССР. Адну з роляў сыграў У.У. Корш-Саблін.

У 1927 г. творчая група Ю.В. Тарыча зняла яшчэ адзін нацыянальны фільм «Булат Батыр», на гэты раз татарскі. Далей І.А. Пыр’еў і У.У. Корш-Саблін пачалі асабістыя рэжысёрскія кар’еры. Прычым, Ю.В. Тарыч і У.У. Корш-Саблін супрацоўнічалі з кінафабрыкай «Савецкая Беларусь», адкрытай у Ленінградзе. На яе базе Ю.В. Тарыч стварыў такія мастацкія карціны, як «Да заўтра» (1929), «Нянавісць» (1930), «Шлях карабля» (1935), «11 ліпеня» (1938), першую беларускую эксперыментальную гукавую кінахроніку «Пераварот» (1930). У гады Вялікай Айчыннай вайны Ю.В. Тарыч разам з У.У. Корш-Саблінам працавалі на Цэнтральнай аб’яднанай студыі ў Алма-Аце, дзе ў 1942 г. знялі «Беларускія навэлы».

У 1943 г. Ю.В. Тарыч быў прызначаны мастацкім кіраўніком студыі пры Мангольскім агенцтве па кінематаграфіі ва Улан-Батары. Тут у 1944 – 1945 гг. ён стварыў двухсерыйную гістарычную стужку «Цогт тайж» (у скарочанай савецкай версіі – «Стэпавыя віцязі»), якая разглядаецца ў Манголіі як першая нацыянальная ігравая. Такім чынам, Ю.В. Тарыч стаў стваральнікам адразу трох нацыянальных кінематографаў.

Пасля «Цогт тайж» яго рэжысёрская кар’ера абмяжоўвалася здымкамі дакументальнага кіно. Ю.В. Тарыч жыў у Маскве, аднак ахвотна супрацоўнічаў са студыяй «Беларусьфільм», кантактаваў з беларускімі кінамастакамі і кіназнаўцамі.

Кадр з фільма «Лясная быль», 1926 г.

Кадр з фільма «Булат Батыр», 1927 г.

Кадр з фільма «Цогт тайж», 1944 - 1945 гг.

Ф. 490. Воп. 1. Спр. 128. Арк. 1

Ф. 490. Воп. 1. Спр. 128. Арк. 7

Адныя з самых ранніх фотаздымкаў Ю.В. Тарыча з калекцыі дакументаў кіназнаўца І.І. Рэзніка. Першы быў зроблены ў 1903 г. На зваротным баку алоўкам пазначана «Плоцк». Другі – разам з сям'ёй быў зроблены ў 1911 г. у варшаўскім атэлье Л. Форберта. Будучы кінарэжысёр на ім – у другім шэрагу справа з пляменнікам на каленях. Цікава, што фатограф Л. Форберт паходзіў з Плоцку і быў вядомым кінааматарам. У 1919 г. ён заснаваў прыватную кінастудыю «Leo-Film».

Ф. 490. Воп. 1. Спр. 128. Арк. 5

Фота, падараванае Ю.В. Тарычам актрысе Галіне Краўчанка ў 1965 г.

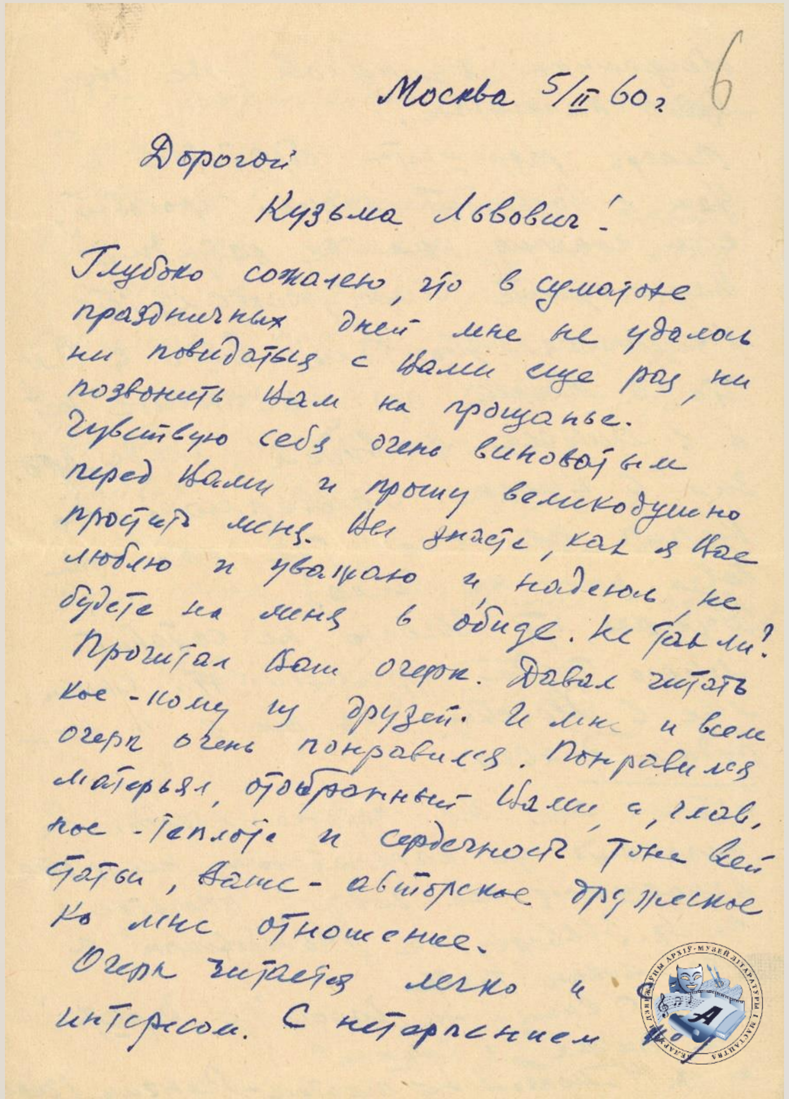

Москва 5/II 60 г. 6

Дорогой

Кузьма Львович!

Глубоко сожалею, что в сумятице праздничных дней мне не удалось ни повидаться с Вами еще раз, ни позвонить Вам на прощанье.

Чувствую себя очень виноватым перед Вами и прошу великодушно простить меня. Вы знаете, как я Вас люблю и уважаю и надеюсь не будете на меня в обиде. Не так ли?

Прочитал Ваш очерк. Давал читать кое-кому из друзей. И мне и всем очерк очень понравился. Понравился материал, отобранный Вами и, главное - теплота и сердечность тона всей статьи, Ваше - авторское дружеское ко мне отношение.

Очерк читается легко и интересом. С нетерпением жду

Ф. 244. Воп. 1. Спр. 241. Арк. 6

Ліст да К.Л. Кулакова (1960) – частка нешматлікай эпісталярнай спадчыны Ю.В. Тарыча

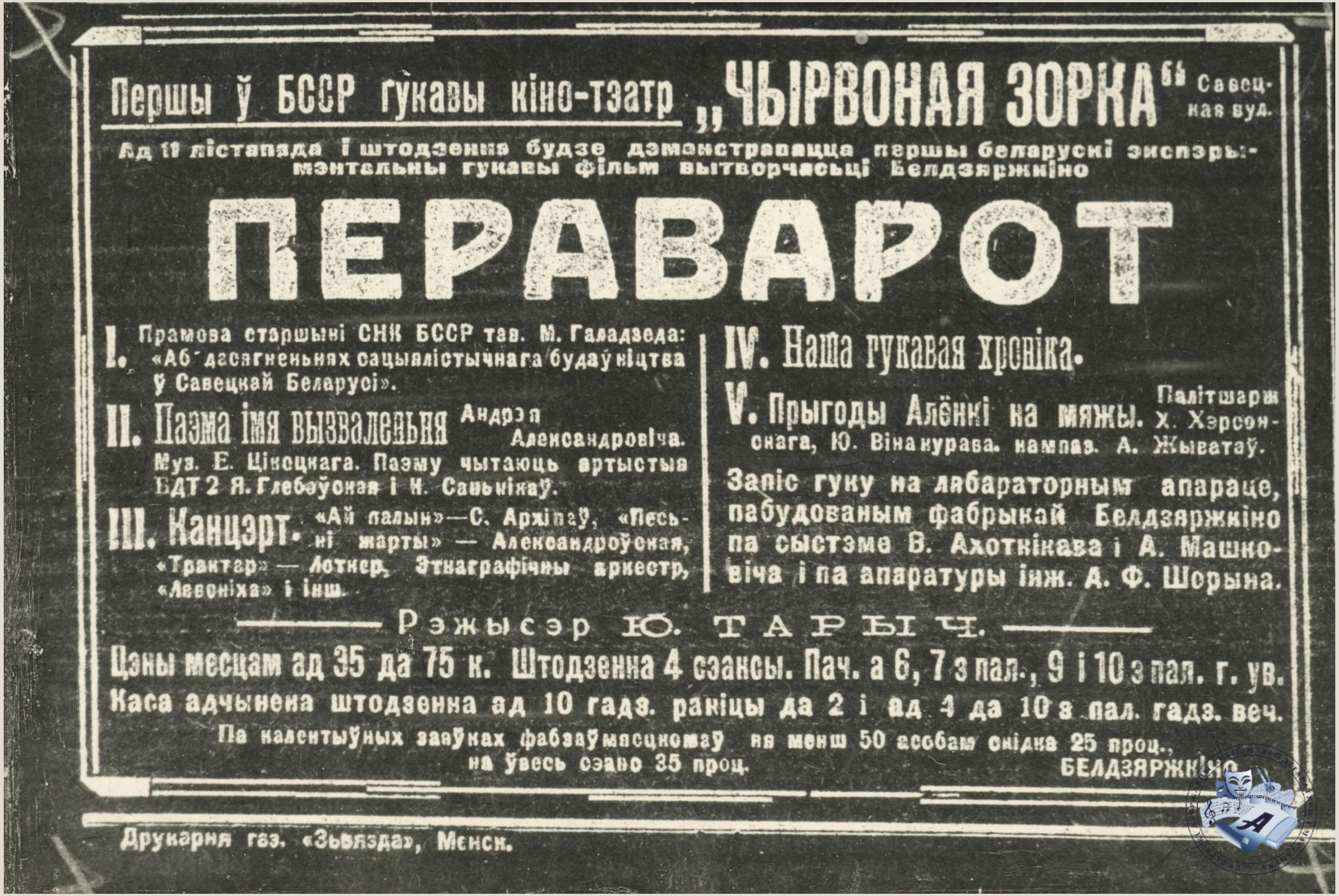

Першы ў БССР гукавы кіно-тэатр „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“ Савецкая вул.

Ад 11 лістапада і штодзенна будзе дэманстравацца першы беларускі эксперыментальны гукавы фільм вытворчасьці Белдзяржкіно

ПЕРАВАРОТ

I. Прамова старшыні СНК БССР тав. М. Галадзеда: «Аб дасягненьнях сацыялістычнага будаўніцтва ў Савецкай Беларусі».

II. Паэма імя вызваленьня Андрэя Александровіча. Муз. Е. Ціхоцкага. Паэму чытаюць артыстыя БДТ 2 Я. Глебаўская і Н. Сальнікаў.

III. Канцэрт. «Ай палын»—С. Архіпаў, «Песьні жарты» — Александроўская, «Трактар» — Лоткер, Этнаграфічны аркестр, «Лявоніха» і інш.

IV. Наша гукавая хроніка.

V. Прыгоды Алёнкі на мяжы. Палітшарж Х. Херсонскага, Ю. Вінакурава. кампаз. А. Жыватаў.

Запіс гуку на лябараторным апараце, пабудаваным фабрыкай Белдзяржкіно па сыстэме В. Ахоткікава і А. Машковіча і па апаратуры інж. А. Ф. Шорына.

Рэжысэр Ю. ТАРЫЧ.

Цэны месцам ад 35 да 75 к. Штодзенна 4 сэансы. Пач. а 6, 7 з пал., 9 і 10 з пал. г. ув.

Каса адчынена штодзенна ад 10 гадз. раніцы да 2 і ад 4 да 10 з пал. гадз. веч.

Па калектыўных заяўках фабзаўмесцкомаў ня менш 50 асобам скідка 25 проц., на ўвесь сэзон 35 проц.

БЕЛДЗЯРЖКІНО

Друкарня газ. «Зьвязда», Менск.

Ф. 97. Воп. 1. Спр. 107. Арк. 1

Аб’ява аб адкрыцці першага на Беларусі гукавога кінатэатра і дэманстрацыі першага беларускага гукавога фільма «Пераварот» Ю.В. Тарыча

Фотаздымкі рабочых момантаў здымак фільма «11 ліпеня» (1938).

Ф. 244. Воп. 1. Спр. 88.

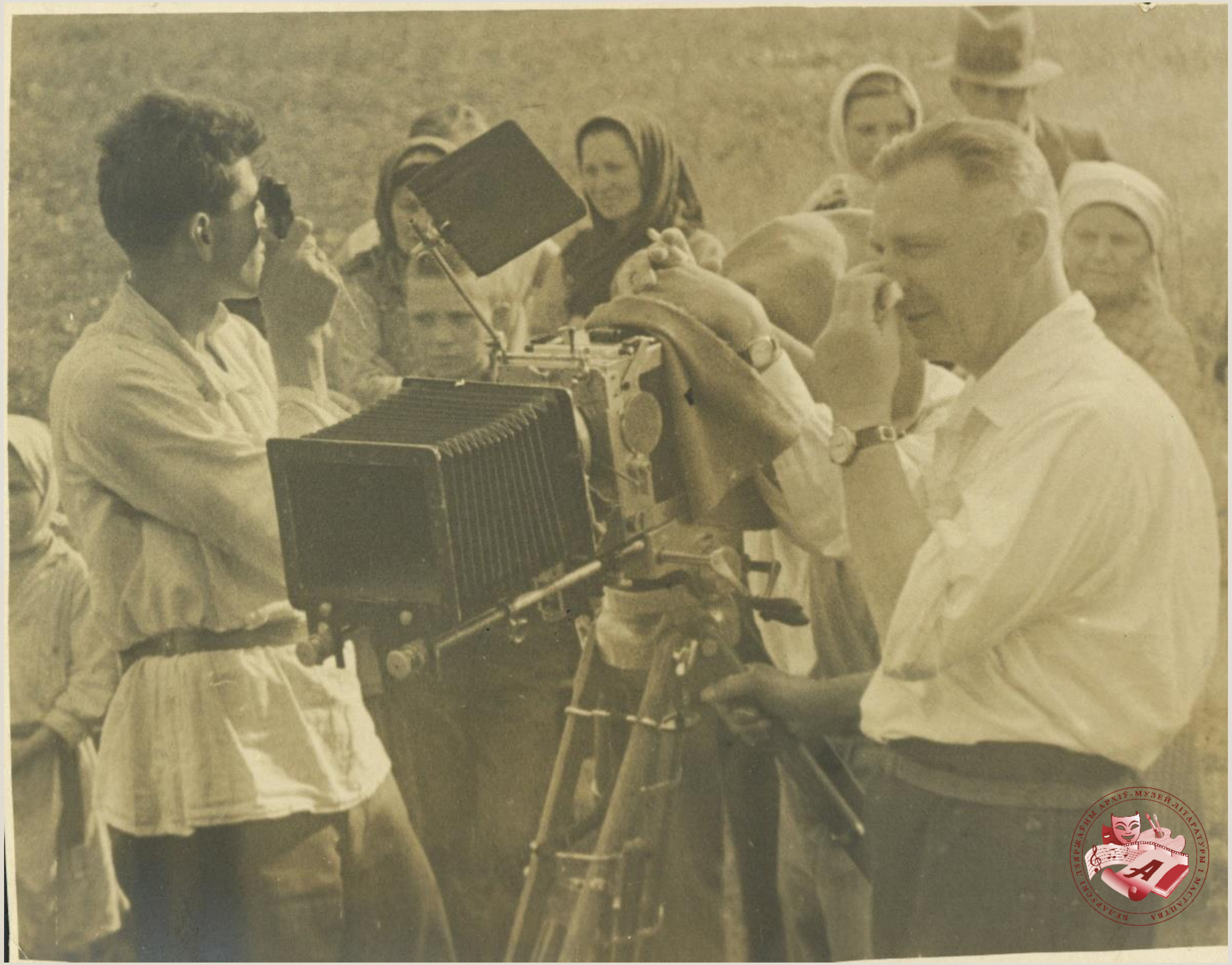

Фотаздымкі рабочых момантаў здымак фільма «11 ліпеня» (1938).

Ф. 244. Воп. 1. Спр. 88.

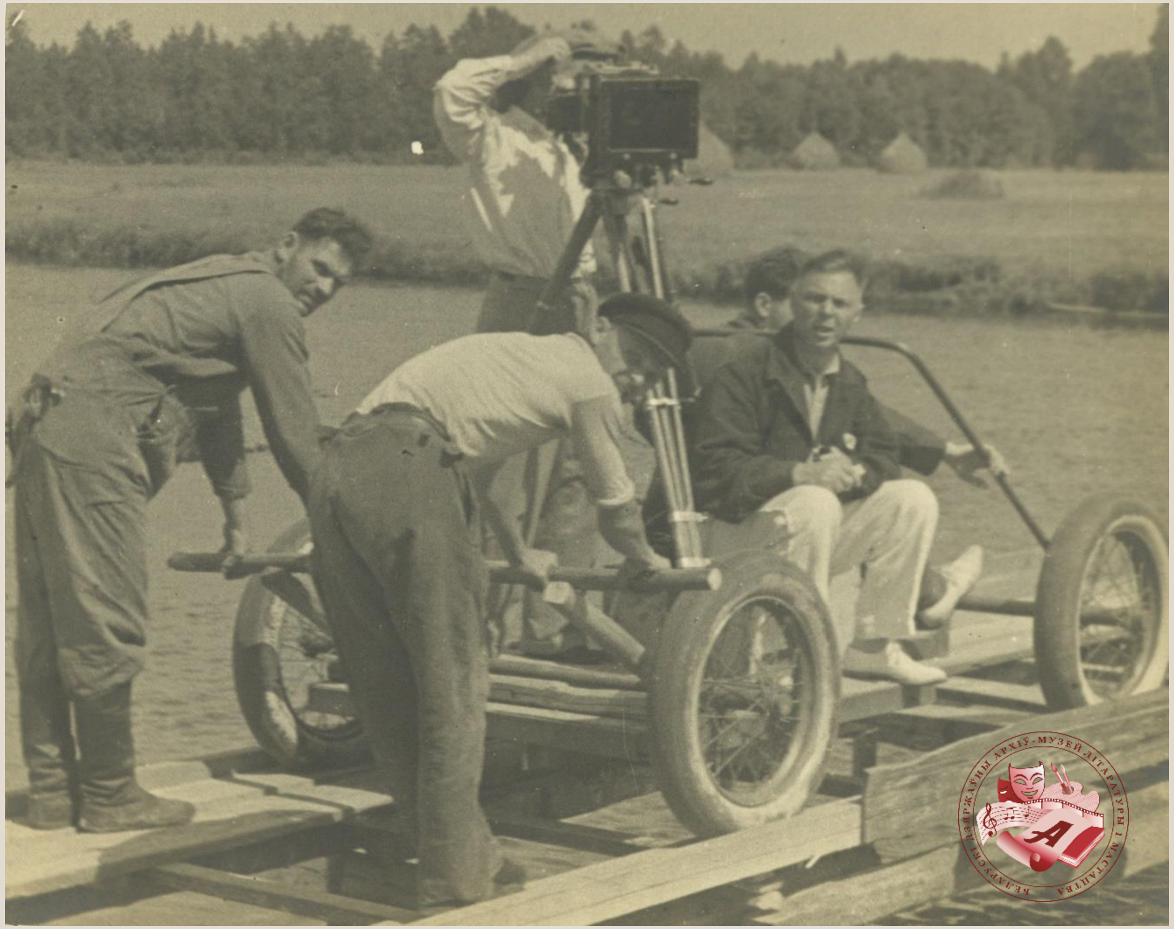

Фотаздымкі рабочых момантаў здымак фільма «11 ліпеня» (1938).
Ф. 244. Воп. 1. Спр. 88.

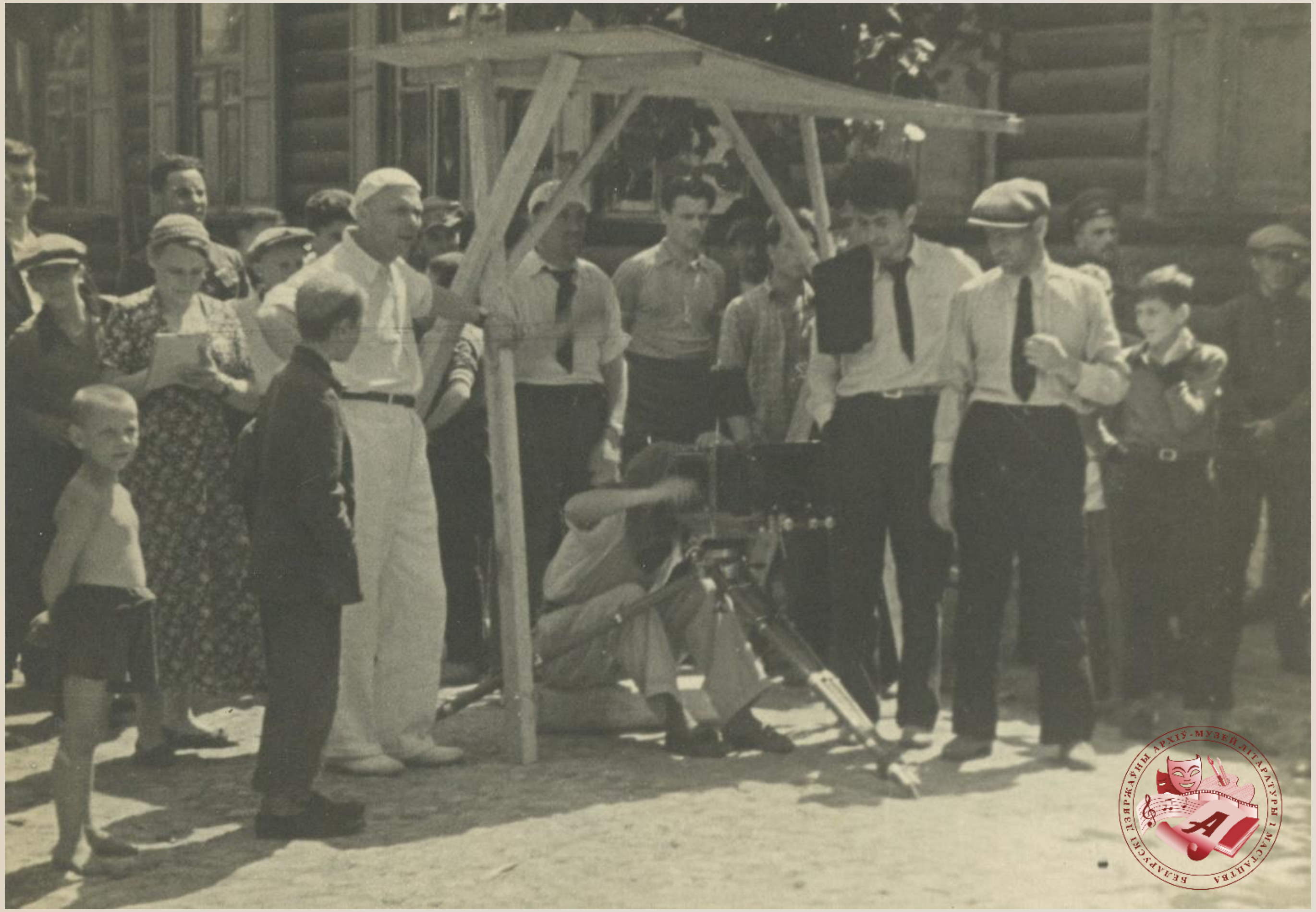

Фотаздымкі рабочых момантаў здымак фільма «11 ліпеня» (1938).
Ф. 244. Воп. 1. Спр. 88.

Фотаздымкі рабочых момантаў здымак фільма «11 ліпеня» (1938).
Ф. 244. Воп. 1. Спр. 88.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ АРХІЎ-МУЗЕЙ ЛІТАРАТУРЫ І МАСТАЦТВА

Фотаздымкі рабочых момантаў здымак фільма «11 ліпеня» (1938).
Ф. 244. Воп. 1. Спр. 88.

УЛАДЗІМІР УЛАДЗІМІРАВІЧ КОРШ-САБЛІН

Уладзімір Уладзіміравіч Корш-Саблін нарадзіўся 16 (29) сакавіка 1900 г. у Маскве. Ён паходзіў з вядомай сям'і, звязанай з тэатрам. Яго дзед Ф.А. Корш быў уладальнікам Рускага драматычнага тэатра (у 1917 – 1933 гг. тэатр насіў назву Корш), маці В.Ф. Корш і бацька У.М. Саблін займаліся перакладамі замежных п'ес. Аднак хутка пасля яго нараджэння, шлюб бацькі і маці распаўся. У.М. Саблін пачаў сваю прыватную, не вельмі ўдалую выдавецкую справу. Будучы рэжысёр жыў разам з бацькам. З сям'ёю маці, а разам з гэтым – і з тэатральным светам, ён сышоўся ў 16 гадоў, пасля смерці У.М. Sabліна.

У 1923 г. малады акцёр прыняў прозвішча сям'і маці. Сведчаннем гэтага з'яўляецца фотакопія дазволу, якая захоўваецца ў асабістым архіве У.У. Корш-Сабліна ў БДАМЛМ. Бацькоўскае прозвішча ім было вернута толькі пасля закрыцця былога тэатра Корша ў Маскве ў 1933 г. З гэтага часу ён звычайна падпісваўся ў афіцыйных дакументах як Корш-Саблін, але ў прыватным ліставанні захоўваў кароткую форму Корш.

Фота 1931 – 1932 гг.

Ф. 233. Воп. 1. Спр. 48. Арк. 1

У 1925 г. У.У. Корш-Саблін стаў памочнікам кінарэжысёра Ю.В. Тарыча. Згодна кіназнаўцу А.В. Красінскаму, сустрэча двух дзеячоў была не выпадковай, паколькі Ю.В. Тарыч з'яўляўся мужам цёткі У.У. Корш-Сабліна па матчынай лініі. Сучаснікі апісвалі іх узаемаадносіны як надзвычай блізкія: «І Тарыч, і Корш-Саблін гатовы былі ў любы момант бескарысліва прыйсці на дапамогу адзін аднаму, калі адбывалася нейкая затрымка» (Ф. 490. Воп. 1. Спр. 128. Арк. 14). У.У. Корш-Саблін прымаў актыўны ўдзел у здымках «Крылаў халопа», «Лясной былі», «Булат Батыра».

У 1928 г. ён пераехаў у Ленінград і распачаў самастойную рэжысёрскую кар'еру на кінафабрыцы «Савецкая Беларусь». Яго дэбютная стужка «У агні народжаная» была прысвечана 10-годдзю абвяшчэння БССР. Усесаюзную вядомасць яму прынес фільм «Шукальнікі шчасця» (1936). У 1935 г. У.У. Корш-Саблін атрымаў званне заслужанага дзеяча мастацтва БССР, у 1939 г. – ганаровую грамату прэзідыўма Вярхоўнага Савета БССР.

У гады Вялікай Айчыннай вайны У.У. Корш-Саблін працаваў на «Ленфільме», Цэнтральнай аб'яднанай студыі ў Алма-Аце, узначальваў франтавую кінагрупу. Значным вынікам яго працы стаў дакументальны фільм «Вызваленне Савецкай Беларусі» (1944).

Пасля вайны сувязь У.У. Корш-Сабліна з беларускім кіно толькі ўзмацнілася. Ён пераехаў у Мінск, дзе да канца жыцця з перапынкам паміж 1960 г. і 1969 г. займаў пасаду мастацкага кіраўніка студыі «Беларусьфільм», быў найбольш уплывовым рэжысёрам. У 1949 г. ён у суаўтарстве з А.М. Файнцымерам рэжысіраваў адзін з найбольш вядомых беларускіх фільмаў «Канстанцін Заслонаў», за што ў 1950 г. стаў лаўрэатам Сталінскай прэміі ў галіне літаратуры і мастацтва. У 1967 г. яму была ўручана дзяржаўная прэмія БССР у галіне кінематаграфіі за фільм «Масква – Генуя» (1964). У 1955 г. У.У. Корш-Саблін атрымаў ганаровае званне народнага артыста БССР, у 1969 г. – народнага артыста СССР.

Шматлікія ўзнагароды, якія У.У. Корш-Саблін атрымаў пры жыцці, наўрад ці могуць раскрыць значнасць яго працы для нашчадкаў. Яго найбольш важным унёскам стала ўвасабленне ў кіно твораў беларускіх пісьменнікаў К. Крапівы, А. Кучара, А. Куляшова, М. Лужаніна. Ён даў дарогу ў кінамастацтва рэжысёрам М.А. Калініну і В.А. Арлову, кампазітару Я.А.Глебаву і інш.

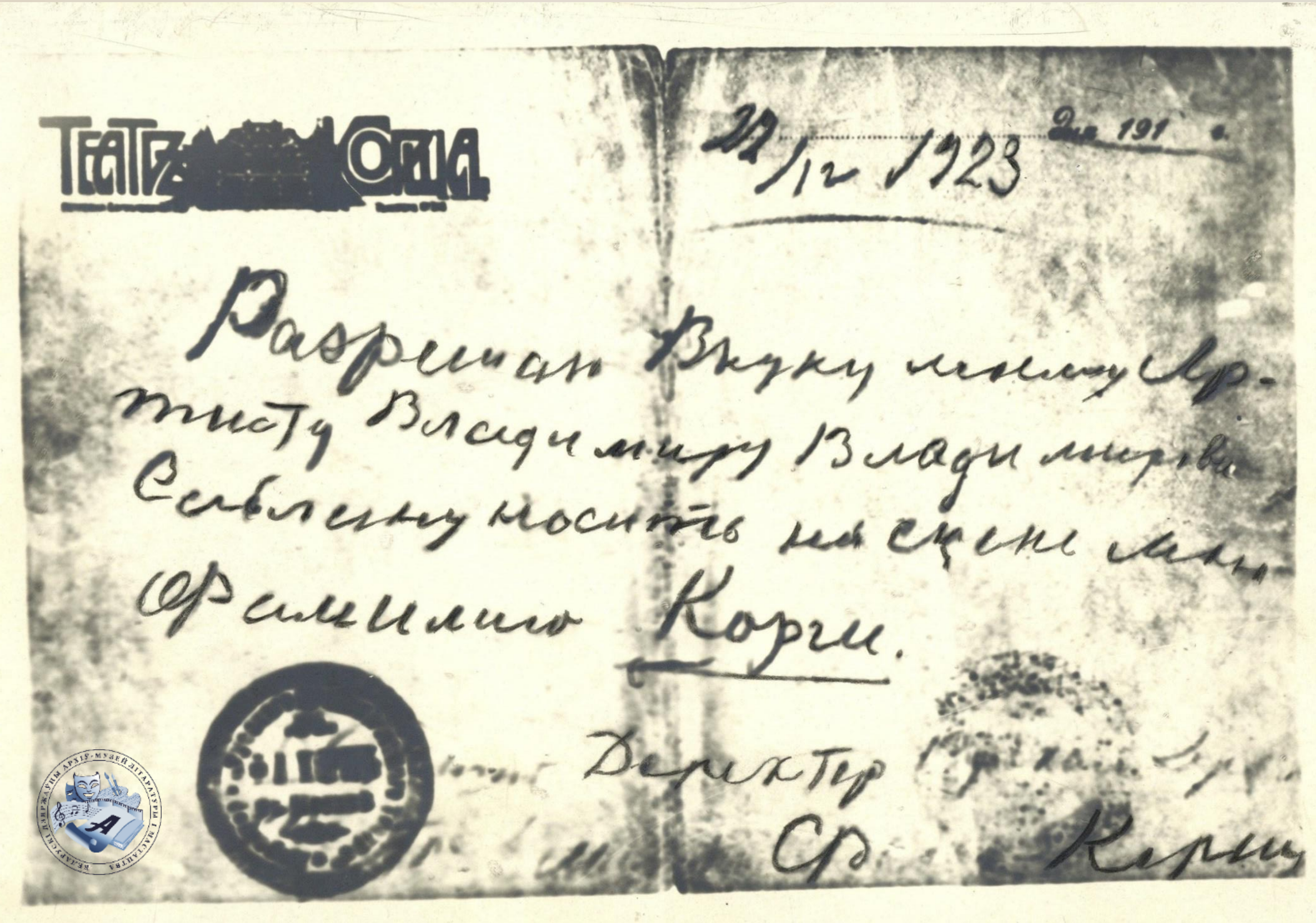

Фотакопія дазволу насіць прозвішча Корш, 1923 г.

Ф. 233. Воп. 1. Спр. 13. Арк. 1

Прыклады «доўгага» і «скарочанага» подпісаў
Уладзіміра Корш-Сабліна ў дакументах БДАМЛМ

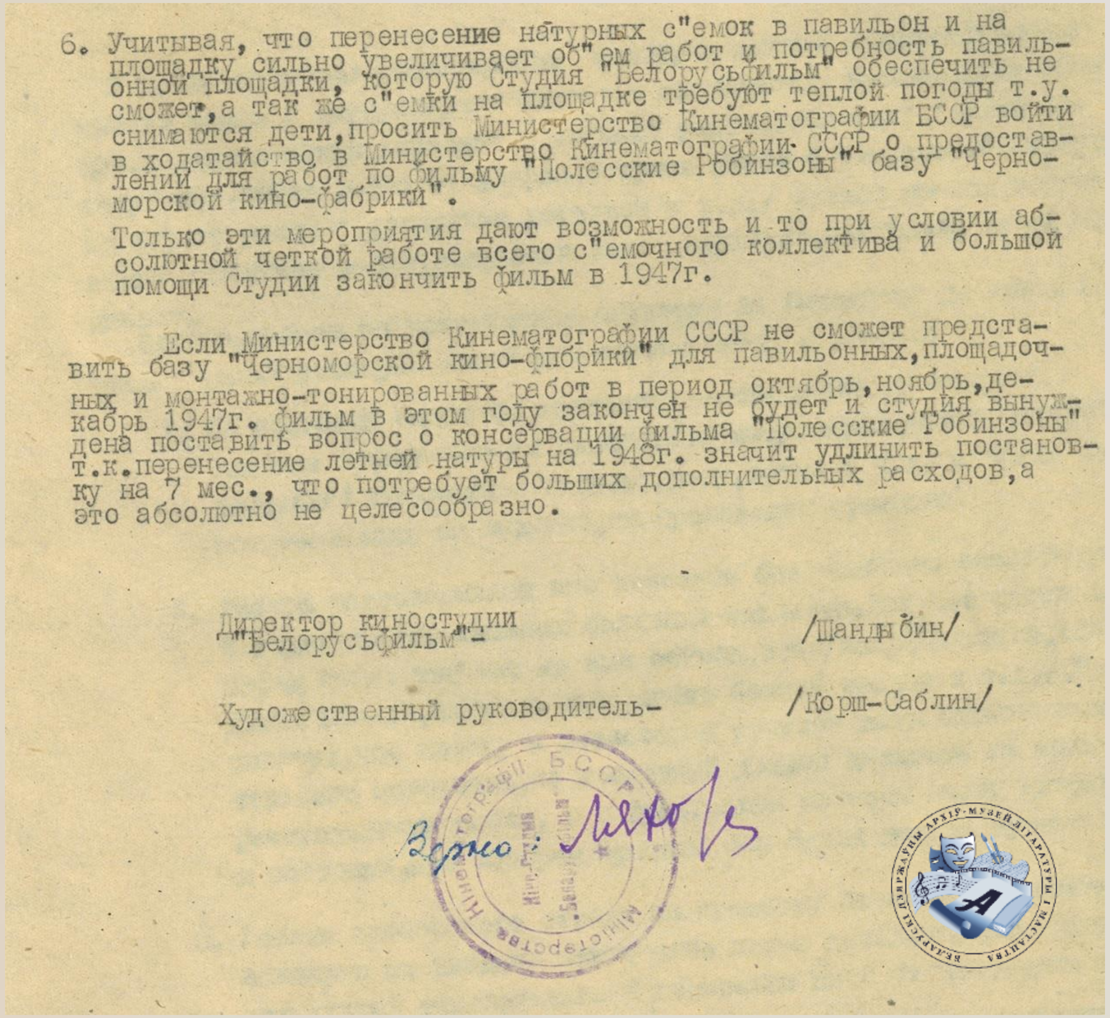

6. Учитывая, что перенесение натурных с"емок в павильон и на площадку сильно увеличивает об"ем работ и потребность павильонной площадки, которую Студия "Белорусьфильм" обеспечить не сможет, а так же с"емки на площадке требуют теплой погоды т.у. снимаются дети, просить Министерство Кинематографии БССР войти в ходатайство в Министерство Кинематографии СССР о предоставлений для работ по фильму "Полесские Робинзоны" базу "Черноморской кино-фабрики".

Только эти мероприятия дают возможность и то при условии абсолютной четкой работе всего с"емочного коллектива и большой помощи Студии закончить фильм в 1947г.

Если Министерство Кинематографии СССР не сможет предоставить базу "Черноморской кино-фпбрики" для павильонных, площадочных и монтажно-тонированных работ в период октябрь, ноябрь, декабрь 1947г. фильм в этом году закончен не будет и студия вынуждена поставить вопрос о консервации фильма "Полесские Робинзоны" т.к. перенесение летней натуры на 1948г. значит удлинить постановку на 7 мес., что потребует больших дополнительных расходов, а это абсолютно не целесообразно.

Директор киностудии "Белорусьфильм" - /Шандыбин/

Художественный руководитель - /Корш-Саблин/

Верно: [signature]

Ф. 112. Воп. 1. Спр. 62. Арк. 9

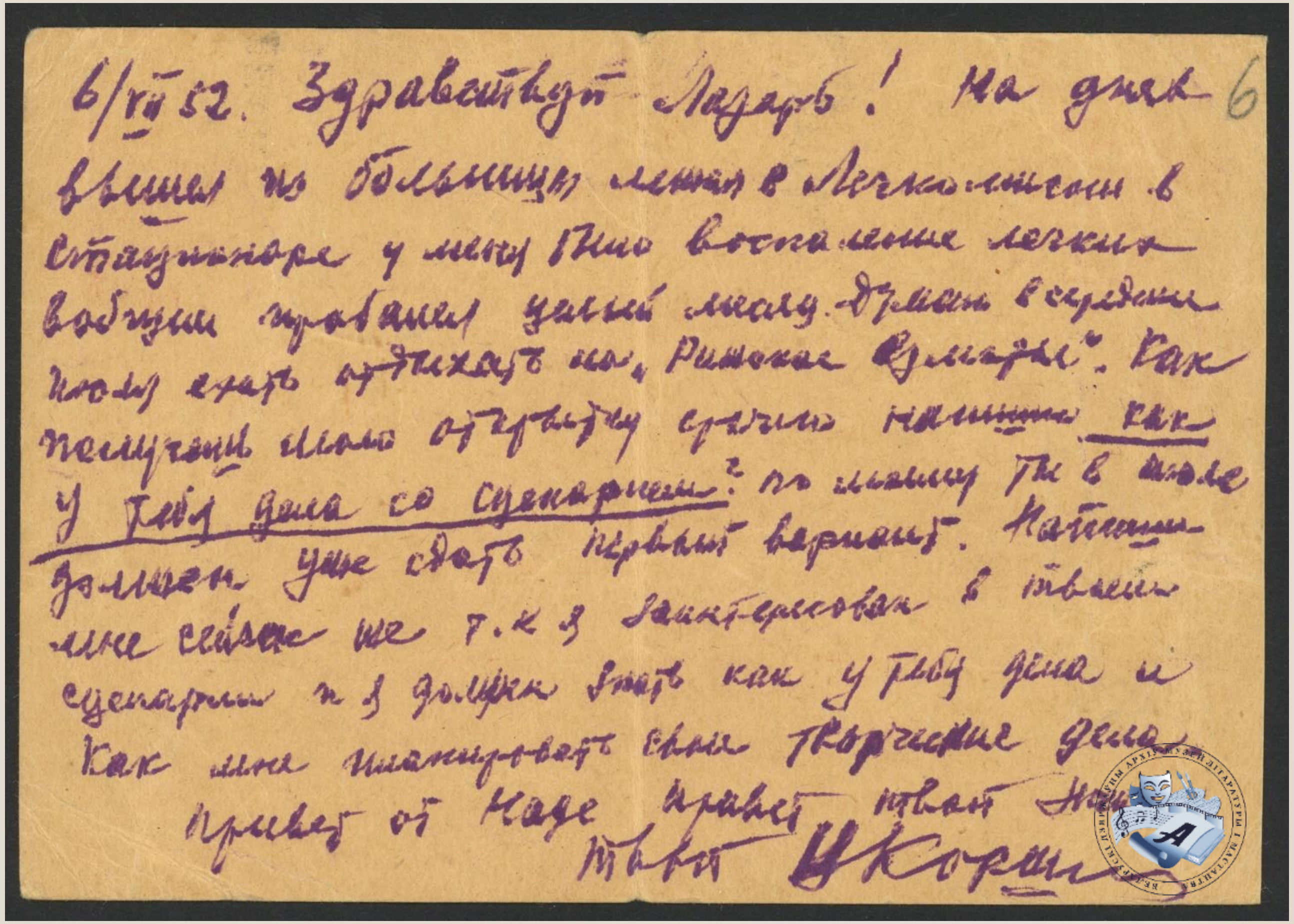

6/VII 52. Здравствуй Лазарь! На днях вышел из больницы лежал в Лечкомиссии в стационаре у меня было воспаление легких вобщем провалялся целый месяц. Думаю в середине июля ехать отдыхать на „Рижское взморье". Как получишь письмо ответь срочно напиши как у тебя дела со сценарием? по моему ты в июле [illegible] должен уже сдать первый вариант. [illegible] мне сейчас же т.к. я заинтересован в твоем сценарии и я должен знать как у тебя дела и как мне планировать свои творческие дела.

Привет от Наде привет [illegible]

Твой В Корш

Ф. 196. Воп. 1. Спр. 58. Арк. 6

ПРОЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

БЕЛАРУСКАЯ СОВЕЦКАЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЯ РЭСПУБЛІКА

BIAŁORUSKA SOCJALISTYCZNA REPUBLIKA RADZIECKA

БЕЛОРУССКАЯ СОВЕТСКАЯ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ РЕСПУБЛИКА

ווייסרוסישע סאָוועטישע סאָציאַליסטישע רעפּובליק

БССР

ЦЭНТРАЛЬНЫ ВЫКАНАЎЧЫ КАМІТЭТ БССР

грамата

Тав. *Каршу-Сабліну В.*

Пастановай Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта і Совета Народных Камісараў БССР ад 11 сакавіка 1935 года ВАМ НАДАНА ЗВАННЕ ЗАСЛУЖАНАГА ДЗЕЯЧА МАСТАЦВТА БССР за асобныя заслугі ў справе арганізацыі і развіцця беларускай совецкай кінематографіі.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР — *А. Червяков* — (А. ЧЭРВЯКОЎ)

Старшыня Совета Народных Камісараў БССР — (М. ГАЛАДЗЕД)

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР — *М. Левков* — (М. ЛЕЎКОЎ)

Ф. 233. Воп. 1. Спр. 14. Арк. 2

ПРОЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЕДНАЙЦЕСЯ!

БЕЛАРУСКАЯ СОВЕЦКАЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЯ РЭСПУБЛІКА

ВЯРХОЎНЫ СОВЕТ БССР

БССР

ГАНАРОВАЯ ГРАМАТА

ТАВ. *Корша-Саблін Владзімір Владзіміравіч*

Прэзідыум Вярхоўнага Совета Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі ў азнаменаванне 20 годдзя БССР і за *выдатныя поспехі ў галіне соцыялістычнага будаўніцтва*

узнагароджвае Вас ГАНАРОВАЙ ГРАМАТАЙ

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета БССР

№ *24* Менск *1 студзеня* 1939

Ф. 233. Воп. 1. Спр. 22. Арк. 1

Фота 1944 г.
Ф. 233. Воп. 1.
Спр. 49

Фота 1944 г.
Ф. 233. Воп. 1.
Спр. 49

Фота з кінафільма «Канстанцін Заслонаў», 1947 г.
Ф. 233. Воп. 1. Спр. 2. Арк. 8

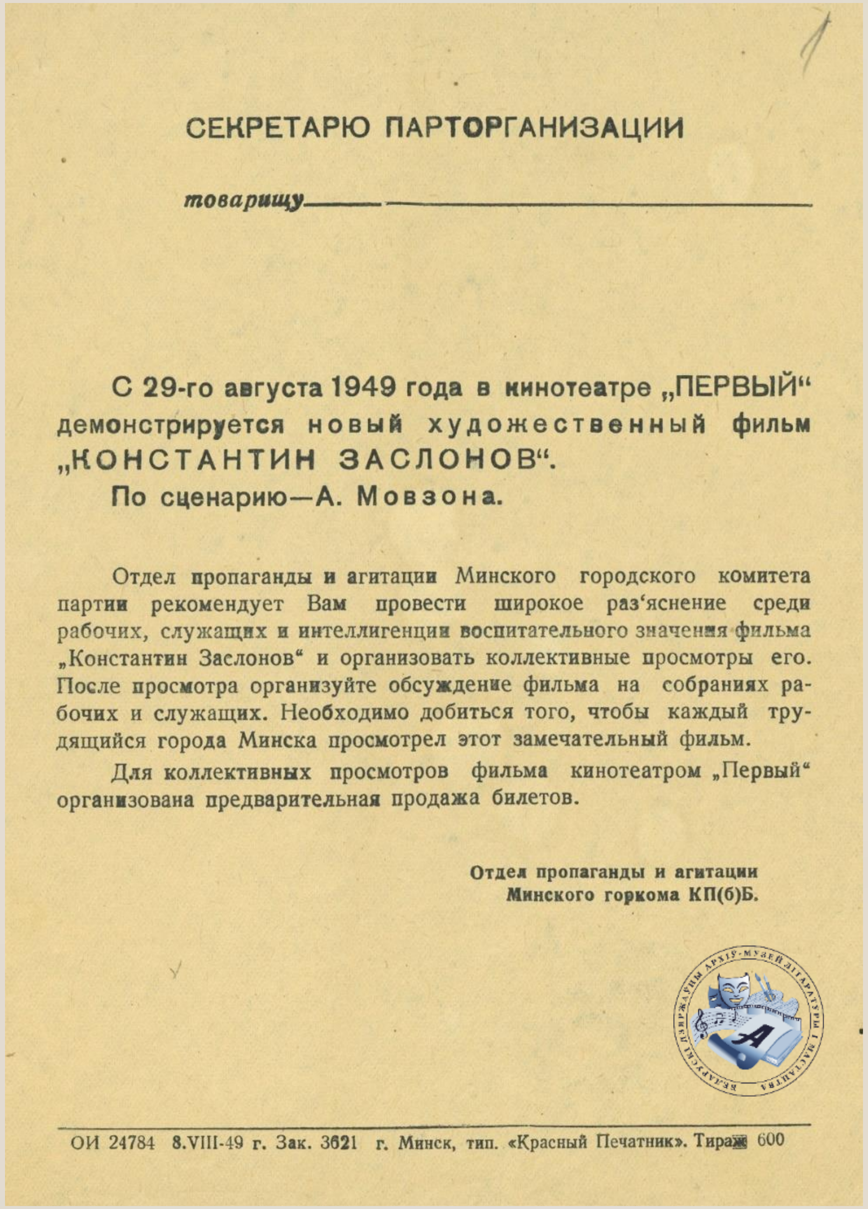

СЕКРЕТАРЮ ПАРТОРГАНИЗАЦИИ

*товарищу*________________________

С 29-го августа 1949 года в кинотеатре „ПЕРВЫЙ“ демонстрируется новый художественный фильм „КОНСТАНТИН ЗАСЛОНОВ“.

По сценарию—А. Мовзона.

Отдел пропаганды и агитации Минского городского комитета партии рекомендует Вам провести широкое раз'яснение среди рабочих, служащих и интеллигенции воспитательного значения фильма „Константин Заслонов“ и организовать коллективные просмотры его. После просмотра организуйте обсуждение фильма на собраниях рабочих и служащих. Необходимо добиться того, чтобы каждый трудящийся города Минска просмотрел этот замечательный фильм.

Для коллективных просмотров фильма кинотеатром „Первый“ организована предварительная продажа билетов.

Отдел пропаганды и агитации
Минского горкома КП(б)Б.

ОИ 24784 8.VIII-49 г. Зак. 3621 г. Минск, тип. «Красный Печатник». Тираж 600

Ф. 307. Воп. 1. Спр. 52. Арк. 1

Фота Клары Лучко ў ролі Ядвігі ў кінафільме «Чырвонае лісце», 1957 г.

Ф. 233. Воп. 1. Спр. 2. Арк. 39

Киностудия художественных и документальных фильмов „БЕЛОРУСЬФИЛЬМ“

1960 г.

„ПЕРВЫЕ ИСПЫТАНИЯ“

(1-ая серия)

по трилогии романа Якуба Коласа «На росстанях»

Авторы сценария:
А. КУЛЕШОВ, М. ЛУЖАНИН.

Постановка
В. КОРШ-САБЛИНА.

Главный оператор	А. БУЛИНСКИЙ
Режиссер	Н. БРИЛЛИАНТ-ЩИКОВА
Художники	В. БЕЛОУСОВ Ю. БУЛЫЧЕВ
Композитор	Е. ГЛЕБОВ
Звукооператор	К. БАКК
Редактор	Р. РОМАНОВСКАЯ
Художник по костюмам	А. ЛОЗИЦКИЙ
Художник-гример	Л. ЕМЕЛЬЯНОВ
Ассистенты режиссера	В. ВИНОГРАДОВ М. ДАВИДОВИЧ
Пом. режиссера	В. РЫБАРЕВ
2-ой оператор	А. ЗАБОЛОЦКИЙ
Асс. оператора	Л. СУШКЕВИЧ С. ГРЯЗНОВ
Ассистенты художн.	А. БОЖКОВ В. КОЗЛОВСКИЙ А. БРАЙЛИЦА
Монтажница	П. ЗАСУХИНА
Асс. по мантажу	Е. БАРМИНА
Дирижер	В. ДУДАРОВА
Зам. директора картины	В. Порщнев А. Слюсков
Директор кино	С. Тур...

В ролях:

Лобанович	Э. ИЗОТОВ
Ядвися	Н. КУСТИНСКАЯ
Ольга	Е. КОРНИЛОВА
Глеб	И. ШАТИЛЛО
Садович	Ю. ДЕДОВИЧ
Тукало	И. СРЕТЕНСКИЙ
Тодорик	Н. ЕРЕМЕНКО
о. Владимир	А. КИСТОВ
Дьяк	Г. ГЛЕБОВ
Каль	В. ТАРАСОВ
Есып	А. ИЛЬИНСКИЙ
Скирмунт	М. НАЗВАНОВ
Стоволич	А. КАЦЫНСКИЙ
Грошиков	П. МОЛЧАНОВ
Баранкевич	Г. МИЧУРИН

В эпизодах: К. КУЛАКОВ, Б. ЯМПОЛЬСКИЙ, Е. ЗАМЕШИНА, Е. КОРНАУХОВ, З. СТОММА, С. БИРИЛЛО, Г. НЕКРАСОВ, Б. КУДРЯВЦЕВ, А. ЗАРЖИЦКАЯ.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ АРХІЎ-МУЗЕЙ ЛІТАРАТУРЫ І МАСТАЦТВА

У фільме «Першыя выпрабаванні» (1960) У.У. Корш-Саблін выступіў пастаноўшчыкам, а рэжысёрам – яго жонка Н.У. Брыліянтшчыкава

Ф. 233. Воп. 1. Спр. 1. Арк. 37

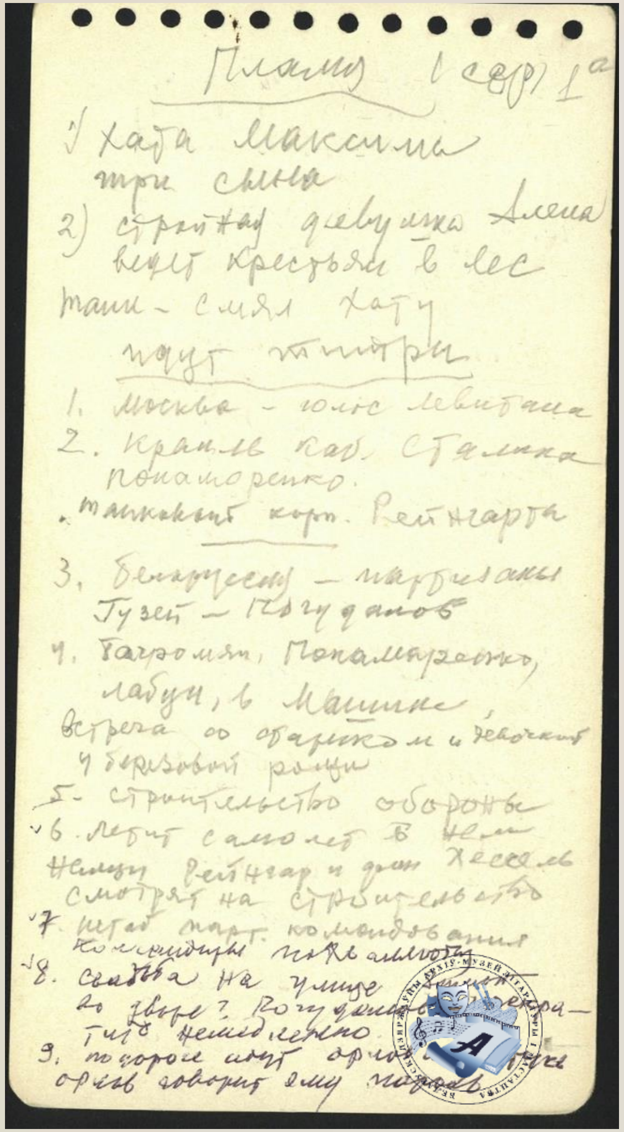

Планы 1 сер. 1а

1) хата Максима
три сына
2) стройная девушка Алена
ведет крестьян в лес
танк – смял хату
идут титры

1. Москва – голос Левитана
2. Кремль каб. Сталина
Понаморенко.
. танковый корп. Рейнгарта

3. Белоруссия – партизаны
Гузей – Погуданов
4. Багромян, Понамаренко,
Лабун, в машине,
встреча со стариком и девочкой
у березовой рощи
5 – строительство обороны
√6. летит самолет в нем
немцы Рейнгар и фон Хессель
смотрят на строительство
√7. штаб парт. командования
командиры [illegible]
√8. свадьба на улице [illegible]
во дворе? Погуданов [illegible] прекра-
тить немедленно
9. по дороге идут [illegible]
[illegible] говорит ему [illegible]

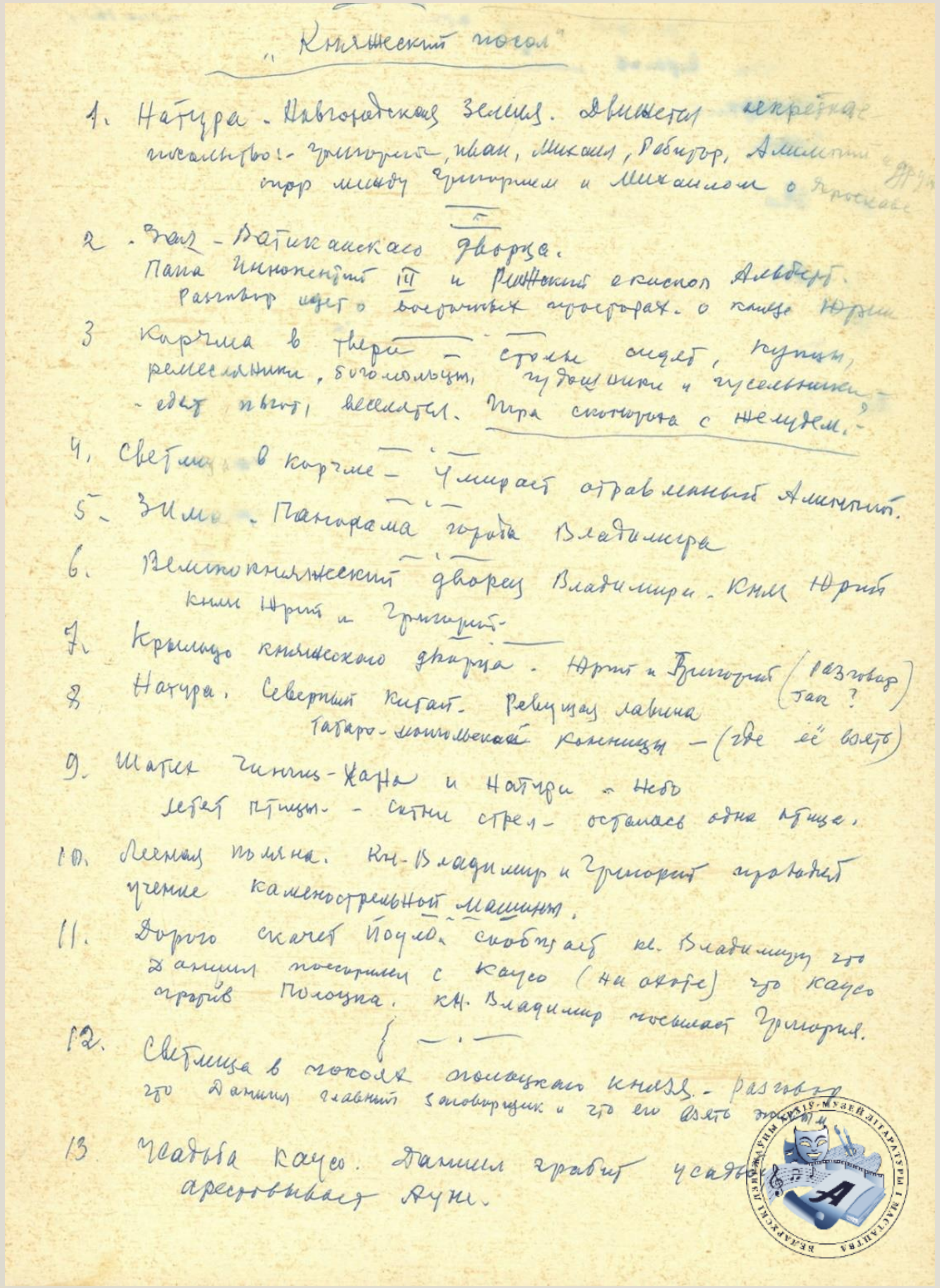

„Княжеский посол"

1. Натура – Новгородская земля. Движется [illegible] посольство: – Григорий, Иван, Михаил, Рабитор, [illegible] спор между Григорием и Михаилом о Ярославе
2. Зал – Ватиканского дворца.
Папа Иннокентий III и Рижский епископ Альберт.
Разговор идет о восточных просторах. о князе Юрии
3 Корчма в Твери – столы сидят, купцы, ремесленники, богомольцы, гудошники и гусельники – едят пьют, веселятся. Игра скоморохов с медведем.
4. Светлица в корчме – Умирает отравленный [illegible].
5 – Зима – Панорама города Владимира
6. Великокняжеский дворец Владимира. Князь Юрий
князь Юрий и Григорий.
7. Крыльцо княжеского дворца. Юрий и Григорий (разговор так?)
8. Натура. Северный Китай. Ревущая лавина
татаро-монгольской конницы – (где её взять)
9. Шатер Чингис-Хана и натура – небо
летят птицы – сотни стрел – осталась одна птица.
10. Лесная поляна. Кн. Владимир и Григорий [illegible]
учение камнестрельной машины.
11. Дорогой скачет [illegible] сообщает кн. Владимиру что
Даниил поссорился с [illegible] (на охоте) что [illegible]
[illegible] Полоцка. Кн. Владимир посылает Григория.
12. Светлица в [illegible] полоцкого князя. – разговор
что Даниил главный заговорщик и что его взять [illegible]
13 Усадьба [illegible]. Даниил грабит усадьбу
арестовывает [illegible].

Блакнотныя запісы У.У. Корш-Сабліна, 1974 г.
Ф. 233. Воп. 1. Спр. 28. Арк. 1а, 6